

Postmottak@kud.dep.no

Oslo 29.08.14

Høringsinnspill til "Gjennomgang av Norsk kulturråd"

Først vil Forbundet Frie Fotografer (FFF) takke for muligheten til å komme med innspill til rapporten "Gjennomgang av Norsk kulturråd", og at vi fikk utsatt frist på en så omfattende sak.

Rapporten gir et godt innblikk i de ulike delene av Norsk kulturråd og hvilke utfordringer de står ovenfor i sitt virke. For å bidra til et bredere perspektiv på Kulturrådets rolle og virkefelt er det fint med beskrivelser av de andre Nordiske landenes praksis og ulike modeller, samt at bakgrunnen for den modellen vi har (den engelske) er forklart så tydelig.

Rapporten oppleves som et svar på regjeringens pågående frihetsreform, som vi håper kan bedre kunstnerens kår, men svakheten er at utredningsgruppen besvarer mandatet uten å ha satt seg nok inn i brukernes (les: kunstnerens) perspektiv. Vi tror at flere av tiltakene de foreslår ville sett annerledes ut hvis de hadde satt seg bedre inn i hva brukerne mener trengs av forbedringer.

Armlengdes avstand-prinsippet.

Når det gjelder armlengdes avstands-prinsippet så ser vi at tolkningen kan være ulik og at man leser maktstrukturer på ulike måter. I rapporten hevdes det at den praksis som er i dag, med at kunstnerorganisasjonene fordeler offentlige støtte, er i konflikt med armlengdes avstand-prinsippet, mens vi opplever at utredningsgruppen ikke har satt seg inn i den fremgangsmåten som faktisk er gjeldende. I rapporten pekes det på at hvis du ikke er medlem, eller ikke er spesifikk innenfor en faggruppe, så står man utenfor stipendordningene. Dette er feil. En gjennomgang av de tildelte stipendene de siste 8 årene fra FFF, viser at i snitt har 30 % av arbeidsstipendene gått til ikke-medlemmer, og for 2013 gjaldt dette faktisk 100 % av *Diversestipend til nyutdannede kunstnere*. For oss er det viktigere at den kunstfotografiske praksis utvikler seg, enn at stipendmottakerne er medlem av vår organisasjon. Vi vet også at våre medlemmer søker, og mottar, støtte fra de andre kunstnerorganisasjonene. Vi ser på denne praksisen både som en viktig metode for å holde de enkelte kunstnerskap levende (mulighet til å arbeide med flere medier/kunsthelt samtidig), og som et demokratisk virkemiddel for kunstproduksjonen som helhet. Derfor oppleves de tallene som det opereres med i rapporten både som misvisende og ikke reelle.

I forhold til stipendbehandling vil FFF hevde at dagens praksis er en godt fungerende, demokratisk og transparent prosess. Fra et brukerperspektiv og fra et kontrollperspektiv. Det er enkelt og rimelig å bli medlem i organisasjonene. Hvis man møter på generalforsamling/årsmøte (kommer man utenbys fra får man støtte til flybillett) har man reell påvirkningsmulighet på hvem som skal sitte i de forskjellige komiteer og utvalg. Det er aldri sammenblanding av styret og stipendkomite. Alle har lov til å stille eller foreslå kandidater, og man har en god kjønnsmessig, aldersmessig og geografisk spredning i stipendkomiteen. Kandidater til stipendkomiteen og andre komiteer foreslås av en spesielt oppnevnt nominasjonskomite. Hvem som sitter i nominasjonskomiteen bestemmes, i FFFs tilfelle, av generalforsamling. Alle valg følger helt vanlige demokratiske prinsipper for valg til denne type fora. Hvis dette overføres til et organ oppnevnt av Kulturrådet, opplever vi at søkerne faktisk har mindre demokratiske virkemidler til å påvirke sin hverdag og kunstlivets utvikling i sin helhet. Og det blir, i motsetning til det rapporten fastslår, en uheldig maktkonsentrering hos Kulturrådet, som er lengre unna brukerne enn kunstnerorganisasjonene. Her går utredningsgruppen imot det som Enger-utvalgets rapport: "Kulturutredningen 2014" sier om stipendfordelingene.

Vi vil avrunde dette med å understreke viktigheten av at dagens ordning videreføres. I denne er det de demokratiske prinsippene som ligger til grunn for fagfelleevalueringen, og i prosessene og strukturene som ligger til grunn for de ulike organisasjonenes arbeid med stipendbehandling.

I dag er søknadsprosessen en forholdsvis enkel sak (vi ønsker en bedre tilpasset søkeportal), som er fordelaktig økonomisk for Statens kunststipend og som er godt koordinert. Den muligheten det gir å søke flere steder ser vi på som et nødvendig onde, dette kan riktignok være krevende for enkelt kunstnere/kunstnergrupper, men gjør at man i praksis har flere parter til å fordele penger. Dette skaper faktisk en økt pluralistisk prosess i fordelingen av midler. Som vi ser

på som et gode. Allerede i dagens ordning tar man hensyn til om kunstneren har fått prosjektstøtte, når man tildeler andre stipender, og vi som organisasjon ønsker at om man får støtte et sted så skal det ikke være til forkleinelse for andre som vil støtte prosjektet, heller motsatt. Ofte er gode prosjekter avhengig av støtte fra flere steder.

Kulturfaglig kompetanse

Vi er positive til bestemmelsen om at Rådet oppnevnes på grunnlag av kulturfaglig kompetanse er tatt inn i selve lovteksten (2009). Og vi håper at dette ikke svekkes, hvis man vedtar en omstrukturering. At man vil omgjøre selve Rådet til et styre er vanskelig å forstå, ønsket om et organ som kun skal ivareta overordnende strategiske og prinsipielle saker er ikke ønskelig fra kunstprodusentenes side. Vi, som brukere av Kulturrådet, er veldig fornøyd med at de som til enhver tid sitter i Rådet er "hands on" i fordelingssaker og at de har jevn kontakt med – og kunnskap om – fagfeltet. Vi har tillit til at de samtidig har en bevissthet rundt hva Rådets retningslinjer og strategier er, og håper at denne, og fremtidige regjeringer, vil bruke den kunnskap som Rådet besitter og bruke det som et rådgivningsorgan snarere enn et styre. Dagens ordning oppleves som en demokratisk prosess både ovenfra og nedenfra. Rådet, slik det er formet i dag, kan faktisk forstå de kreftene som rører seg i kunsten, fordi de behandler søknader og de rapporterer oppover og lager prinsipper og strategier ut ifra hva som er virkeligheten i kunstlivet. Rapportforfatterens ønske om å øke ledelse/økonomisk kompetanse i Rådet, samtidig som man skal krympe rådet fra ti til syv medlemmer, virker ikke forenlig med at det er nedfelt at man skal vekte kunstfaglig kompetanse. Den rullerende praksisen som finnes i dag, virker både stabiliserende og som en demokratisk prosess som motvirker maktkonsentrasjon på en fornuftig måte. Nå er det ikke slik at man kun vektlegger sitt eget fagfelt slik som rapporten kan gi inntrykk av, men man er villig til å se hva som fremmer kunstlivet generelt. For leseren virker det ikke som om utredningsgruppen har tillitt til at Rådet tar de nødvendige faglige og prinsipielle diskusjonene utover sine egne fagfelt. Vi ser ikke behovet for et mer instrumentelt Råd og mener at dagens Råds-ordning legger til rette for et rikere og bredere kunst- og kulturliv, basert på kunnskap, og faglig innsikt. Vi støtter at flere kan nominere til fagutvalgene og ønsker at kunstnerorganisasjonene kan være blant disse.

Poster

Rapporten påpeker at Kulturrådet ikke bør bli et forvaltningsorgan for politiske beslutninger, og forslaget om at man rydder opp i post 74 og flytter de mottakerne som ikke egner seg til fortsatt støtte hos Kulturrådet over på egnete poster, og blir et politisk ansvar og tilbakeføres til fagadministrasjonen og ikke Rådet.

Forslaget om å gjøre om post 56 og 55 til én enkelt post, kan være forenklende under forutsetning av at mottakerne har samme langsiktighet og stabilitet som man i dag har på post 56, og at det fortsatt er mulig å søke midler til enkeltstående tiltak som på post 55. Vi ser med bekymring på at innvilgelsesprosenten har gått kraftig ned fra 2008 til i dag, og håper at dette kan i større grad gjenspeiles i bevilgningene til Kulturrådet. Vi støtter således rapportens forslag om at Rådet burde få større fleksibilitet til å fordele fondsmidlene.

For øvrig bør alle landsdekkende medlemsorganisasjoner for kunstnere behandles likt ved å ligge på samme post og behandles etter like utregningsprinsipper. Vi ser helst at slike organisasjoner ligger på samme post 78.

Vennlig hilsen Styreleder FFF
Katinka Maraz.

